

PRZEWIEŚĆ (149) *vb pf*

Pierwsze e jasne; w *inf* -wie- *Mącz* (6), -wié- (2) *MurzNT*, *KochWr*; w formach *fut* i *impers* o jasne, drugie e prawdopodobnie jasne (tak w *wiedzie itp.*); *przewiodł*, *przewiodł-*; w *przewiedli* drugie e prawdopodobnie jasne (tak w *wiedli*); w *imp* drugie e jasne; *part praet act* z *tekstów nieoznaczających ó*.

inf *przewieść* (48). ◇ *fut* 1 *sg* *przewiodę* (2). ◇ 2 *sg* *przewiedziesz* (2). ◇ 3 *sg* *przewiedzie* (9). ◇ 1 *pl* *przewiedzi(e)m* (1). ◇ 3 *pl* *przewiodą* (2), *przewiodu* (1) *MetrKor*. ◇ *praet* 2 *sg m* *przewiodłeś*, -eś *przewiodł* (3). ◇ 3 *sg m* *przewiodł* (35). *f* *przewiodła* (2). ◇ 3 *pl m pers* *przewiedli* (6). *subst* *przewiodły* (1). ◇ *plusq* 3 *sg m* był *przewiodł* (2). ◇ 3 *pl m pers* byli *przewiedli* (2). ◇ *imp* 2 *sg* *przewiedź* (4), *przewiedzi* (1); -dź *Mącz*, *ArtKanc*; -dź : -dzi *BierRaj* (2:1). ◇ 3 *sg* *niech*, *niechaj* *przewiedzie* (3). ◇ *con* 1 *sg m* *bych* *przewiodł* (1). ◇ 2 *sg m* *byś* *przewiodł* (1). ◇ 3 *sg m* *by* *przewiodł* (7). *f* *by* *przewiodła* (2). ◇ 3 *pl m pers* *by* *przewiedli* (1). ◇ *con praet* 3 *sg m* *by* był *przewiodł* (1). ◇ *impers praet* [*przewiodło się*], *przewiedziono* (3); -ono (2), -(o)no (1). ◇ *con* *przewiedzi(o)no* *by*, *by* *przewiedzi(o)no* (2), *by się* *przewiodło* (1). ◇ *part praet act* *przewiodszy* (4) *RejPs* (2), *BudNT*, *CzechEp*, *przewiodwszy* (2) *RejPs*, *CzechRozm*.

Sł stp notuje, *Cn s.v.* *przewodzę co na sobie*, *Linde* także XVII – XVIII w.

1. *Przeprowadzić*, *przeprawić*, *przenieść z miejsca na miejsce*; *traducere Vulg*, *Mącz*; *traicere Mącz*; *transire facere PolAnt* [*w tym: kogo, co* (43)] (45) : A iáko miła mátká podáie rękę áby przez vrázu *przewiodłá/* *dziecięciu śwemu/* *rącz* też ty mnie podać moy pánie *świętą rękę/* *twoię RejPs* 39v; *BielKron* 14v; *Traduc* *familiam omnem ad nos*, *Przewiedź/* *Przeprowadz. Mącz* 97a; *Rościął* *morze y przewiodł ie* [*Bóg Izraelitów*]/ *záftáwiwłzy wody/* *iáko kupę. BudBib Ps* 78/13; *KochPs* 161, 199.

przewieść przez co (23); *PatKaz I* 14; A *przewiodwłfy* *lud* *śwoy* *przez* *śuchości* *morśkie Pháraóná* *tám y zewłsem* *woyłkiem* *zátopił RejPs* 203; *LubPs* dd5 [2 r.]; Ach *Pánie Boże/* *czemużeś* *raczył* *przewieść* *then* *lud* *przez* *Iordan/* *ábyś* *nas* *wydał* *w* *ręce* *Amoreyłkie Leop Ios* 7/7, 2.*Reg* 19/42, *Sap* 19 arg; *RejZwierz* 21; *przez* *ktore* *morśkie* *brzegi* *namocnieyłzy* *Krol Xerxes* *niegdy* *mołt* *wczyñił/* *y* *przewiodł* *przez* *morze* *śiedń* *kroć* *śtho* *tyfiąc* *ludzi* *iedznych y* *piefzych. BielKron* 274, 46v, 47, 54, 201v, 263v, 285v; *Niepodobnać* *też* *byłá* *Moizełszowi* *przez* *śuche* *morze* *ludzi* *przewieść. RejPos* 67v, 2; [*sprawny wódz*] *má* *tho* *wśzyłzko* [!] *pierwey* *ná* *śpítku* *mieć* *niż* *przes* *nie* [*trudne szlaki*] *poćiągnie/* *iákoby* *lud* *śwoy* *przes* *nie* *przewiodł* *przes* *śzkody. BielSpr* 7v; *Ciebie* *iednák* *Bóg* *przewiodł* *przez* *złé* *mieyfcá* *cało. KochPam* 83; *WujNT* 81. *Cf* *Zwrot*.

przewieść dokąd (9): *GroicPorz* h3; *Leop Ier* 29/1; Ten *Embrácyus* *napirwey* *do* *Gálliey* *okręty* *przewiodł. BielKron* 61v; *Thámże* *kazał* *Cefarz Iulius* *mołth* *drzewiány* *wczyñić* *przez* *Ren/* *przez* *ktory* *przewiodł* *woyłko* *Rzymłkie* *ná* *drugá* *śtronę* *Renu BielKron* 285v, 54, 89v, 201v, 355; *Wroćił* *frogi Acheron* *żonę* *Iuż* *iá* *był* *przewiodł* *ná* *tę* *śtronę Orpheus KlonŻal* Dv; [*Wywiodł* *tedi* *Moizełsz* *wśzytki* *Zydy* *z* *Egiptu* *od* *Faraoná* *z* *brátem* *śwoim* *Aronem/* *przewiodł* *ie* *przez* *morze* *czerwone* *ná* *gorę* *Synái BielKron* 1551 7v].

przewieść skąd (2): *Mącz* 191b; THE *śá* *flowá* *łíftu* *ktory* *połłał* *Ieremiałz* *Prorok* *z* *Ieruzálem* *do* *ośtátkow* *śtárłfych* *záprowádzenia/* [...] *y* *do* *włfyłtkiego* *ludu* *ktory* *był* *przewiodł* *Nábuchodonozor* *z* *Ieruzálem* *do* *Bábilonu Leop Ier* 29/1.

W porównaniach (2): Deduxifti licut oues populum tuum: in manu Moyfi et Aaron. Przewiodłes miły Panie iako owieczki Lud twoy w ręku Moysefza y Aarona. *WróbŻolt* 76/21; *KochPs* 114.

Nawiązanie do przysłowia bibl.: Lecz iáko wierzemy iż może wielbłądá przewieść przez vcho igielne/ co fię zda niepodobno: ták teź wierzemy/ iż [...] *WujNT* 81.

Zwrot: »przewieść [kogo] przez ogień« = *spalić kogoś na ofiarę Molochowi* (3): Y nábudował [Manasses] ołtarzow wlfemu rycerftwu niebiełkiemu (Gwiazdam/ Słońcu/ y Miełiącowi) [...]. Y przewiodł lyná fwego przez ogień *Leop* 4.*Reg* 21/6; *BielKron* 90; *BudBib* 4.*Reg* 16/3.

Przen: Do wiecznego zbawienia (6) :

przewieść do czego (3): ktori [anioł] gych nyechay ftrzeze ij przewyedzye do krolyeřtwa nyebyelkyego. *BierRaj* 20v, 17, 18.

przewieść z czego (2): a vmarle s mak racz wibawyc ij przewyefc do odpoczynjenja wyecznego. *BierRaj* 17; iźci nigdy [towarzysz] przyjaciela nieopufci/ ani go Smierci dopufci vdawicz: ale s tego żywota cześne⁸⁰/ przewiedzie go ku żywotu nieśmiertelnému. *ForCnR* E3.

przewieść k(u) czemu (2): *ForCnR* E3; Przewiedź nas [Chryste] z miłości/ k niebiełkiej radości. *ArtKanc* A12.

przewieść dokąd (1): wibaw ye [stworzenie] od bolyelcy a fcyagny gym prawyca fwoya a przewyedzy ye namyefce ochlodzenya ij pokoya. *BierRaj* 21.

a. Sprawić, żeby przeniknęło przez materię [przez co] (1) : ták teź wierzemy/ iż [Jezus] ciáło fwe święte przewiodł przeze drzwi zámknione/ przez kámień grobowy/ y przez nienáruřzoná zupełnořć Pánnny Mátki fwoiey *WujNT* 81.

2. Sprawić, aby ktoś uznał coś za słuszne [w tym: co (27)] (34) :

a. Przekonać do swojej racji (17) : Cum saepius replicasset tandem persuasit, [...] Gdy częřtokroć odmowę czynił/ Ná koniec przewiodł. *Mqcz* 305c; *BudNT przedm* b7v; *Azaž to/ non est extremae dementiae*, nie ieřt znáczne y głupřtvo y vpor chćieć tho przedřię wygłozowác y ná fwym vpornie/ gwałtem przewiodłzy/ pořtánowić? *CzechEp* 46; [Cořz teź on Gedeon Biřkup Krákwfki/ Miecláwowy Monárfze piątemu śmiele námowił y przewiodł. *Sentencja* D3].

przewieść u kogo (1): Láłki thež v Papieřza [...] przewiodł nářzę rzecz/ iż nic ná thym Pruřki Miřtrz nie wygrał. *BielKron* 416.

przewieść na kim (3): *Leop Ier* 38/22; *CzechRozm* 100v; *krwie rozlewco/ tobie to nic nie pomože/ ábyř miał co fwego ná nas przewieść* *SkarŻyw* 444.

przewieść nad kim (2): *CzechRozm* 69v; *Gdzieby teź [Grecy] to o fobie ták rozumieć chćieli/ Ze im káždy/ á oni niewinni nikomu Spráwiedliwořci czynić: tego/ da bog/ nigdy Náđ námi nie przewiodá* *KochOdpr* B4.

przewieść czym (2): [řw. *Paweł piřze:*] iż Bog káždemu odda wedle vczynkow iego. [...] A ty zář to mowá fwą przewieć chcefz/ iż nie z vczynkow/ ále z fámej tylko wiáry/ procź vczynkow. *CzechRozm* 213v; *WujNT przedm* 4.

[*przewieść o czym:* Takže o z řtápieniu z niebá/ przewiodło fie že y Iohanowo ponurzánie z niebá/ y Cerkiew wřzytka z řtápiłá z niebá *BudArt* O8v.]

przewieść skąd [= w jaki sposób] (1): Skąd oni [papieźnicy] chcą przewieść/ iakoby ty rzeczy/ ktore ku kroleftwu Bożemu należą/ nie wżytkie w piłmie ś. pozostáwione być miály. *NiemObr* 78.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (5); iż, że (5), żeby (1), jakoby (1), zaimek względny (1)] (9): Przeto łufzna była rzecz/ żebychci tu takie mieyfcá pokazał/ yto/ że tak ieft/ przewiodł. *BudNT* Ff6, *przedm* b8; A choćaby fie też kto łporny zá to wziác chciał/ że Ian nie o Bogu Oycu/ ále o Chriftuśie w liście fwoim piłze/ tedyby przelię y tak nie przewiodł/ żeby w rzeczy fámeý tu niezgodá była *CzechRozm* 147, 58, 100v, 213v [2 r.]; *NiemObr* 78; *WujNT* *przedm* 4; [Lecz fie wyfzey dofyc dokłádnie przewiodło/ że ten wirłz źle á fáłfzywie przełożono. *BudArt* O2, O8v].

Szeregi: »przewieść i pokazać« (1): Tymić y tym podobnemi przykłády Budny to chce przewieść y pokázác/ że w każdym Nowym teftámenćie wiele ieft nie tylko omyłek/ ále też y fáłfzow. *WujNT* *przedm* 4.

»przemoc a przewieść« (1): zwiedli cię/ y przemogli á przewiedli ná thobie [*Seduxerunt te et praevaluerunt adversum te*] mężowie łpokoyni twoi/ ponorzyl w błóćie/ ná flifkim mieyfcu nogi twoie/ y odefzły od ciebie. *Leop Ier* 38/22.

b. Skłónić do określonego postępowania; persuadere Vulg; consequere Mącz (17) :

przewieść kogo do czego (1): przewyedz myá do oney pokuti prze[s] ktorąs Dawyda łbawyl. *BierRaj* 16.

przewieść u kogo czym (1): przeto [tj. przez trudności] nie mogli [Żydowie] thák rychło kościołá budowác/ áż zá przyczyná Zorobabelá/ ktory to v Dáryuřá przewiodł fwoim rozumem/ iż go dokończyli *BielKron* 117v.

przewieść czym (5): A gdy pothym do Konftántynopolá papyez przyyáchał/ nye mógł tego ná nim Cefarż áni prořbá/ áni groźbá przewyelić/ áby Anthemiuřá záś ku biskupřtwu przywrocił *KromRozm III* P5v, P8v; *Persuasorius*, Mocny ku przerádzeniu/ vmieyący co przewieść rádá fwą. *Mącz* 424c, 385b. Cf *przewieść u kogo czym*.

przewieść na kim (9): *KromRozm III* P5v; *Leop 3.Mach* 7/2; [*Innocenty VI*] Ná Rzymiániech to przewiodł/ iż im chudego człowieká napirweý przełożył ná zwirzchni vrząd/ Ráymundá z rodu krolow Ierolimfkich *BielKron* 186v, 402; *ModrzBaz* 60v; *SkarŻyw* 403; *GórnRozm* M; *Obatzel* fie Krol potem/ zlozel fejm wewfi iedlnei wradomřkiem powiecie/ widzac ze niemogl nic przewieść natak łtatetznem Senacie *PaprUp* C3; *Phil* Q4.

przewieść w kim (1): Gdy fwego nic w Pánnie nie przewiodł/ zguby drugich y zgorřzenia z niey łzukác nieprzyjáciel ludzki [...] poczáł. *SkarŻyw* 14.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (7); by, aby, żeby (5), iż, że (4)] (9): Tám Diofkorus zwyodłfý drugye pátryárchy y biskupy/ mocá przewyodł/ iż Eutyches [...] rozgrzeřson y przyyęł yeft. *KromRozm III* P8v, P5v; przewiedli tho ná nas/ żebyřmy wřzyřtki Zydy [...] niezwyklemi mękámi y řmierćiami z řwiátá zgłádzili *Leop 3.Mach* 7/2; *BielKron* 117v, 186v, 402; *ModrzBaz* 60v; *Phil* Q4; Lecz żaden tego niechay nie przewiedźie/ Byř mu miał woźić/ niechay łam przyiedźie *KlonFlis* D3v.

Zwroty: »przewieść na sobie« (1): Záprawdę ci co fię tak łpráwuia/ niemoże być áby dla ledá przyczynki niemieli krzywo przyięgác: á ktorzi to mogá przewieść ná łobie [*animus imperare*

possunt]/ áby drugich ószukáli/ cí teź bárzo łácono dádzą fię ná to námowić/ áby tego co mowią przysięgą potwierdzili. *ModrzBaz* 60v.

»swoje przewieść« = *skłonić do tego, co się chciało* (2): Gdy tedy Cefarz Cárogrocki Michał wygrozić nic ná Papieźu/ y łwego przewieść nie mogli/ chciał łobie przyczyn łzukác z á o nym [!] Phociułem *SkarJedn* 217; *SkarŻyw* 14.

3. *Sprawić, uczynić, dokonać; imperare, potere, praevalescere Mącz; effecere, factu esse Modrz* [*w tym: co (35)*] (39) : *BierEz* Iv; Gdy łie Turkom [*w walce*] niełzcześcił/ wełzi w radę tajemną/ naleźli chytrfzą drogę tho iełł gdzie mocą niemogą tedy zá pieniądze przewiodą *BielKron* 248v; ile mocy miał/ tyle iey nád niebożátkiem wzył/ ále przedłię żadną miárą przewieść nic niemogł. *GórnDworz* Bb3; *HistRzym* 95; *RejPos* 37; *ModrzBaz* 43.

przewieść przez co [= dzięki czemu] (1): *Tantum potuit a facundia*. Ták wymowny był/ álbo/ Ták wiele mogli przewieść przez wymowę łwoyę. *Mącz* 1a.

przewieść czym (3): Łatwiećiem rádźić ięzykiem/ Trudniey ią przewieść vczynkiem. *BierEz* Ov; *BielKron* 165v; *GórnDworz* Ffv.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*w tym z zapowiednikiem: to (10); aby, żeby, iżby (7), że, iż (3), zaimek względny (1)*] (11): *LibLeg* 10/70, 11/26; przewiedli to połpolłtwo/ iż komuby łie krzywdá zdála w práwie przed Pátrycyuły/ mogli ápellowác do połpolłtwa. *BielKron* 109; *Mącz* 341d; *GórnDworz* M4v, Ffv; Przeto niechay łie łtára Pleban/ á ile moźe niech to przewiedźcie/ áby ľudźie Chrzećcijáńscy z áwždy łłowá ty ná pámięci mieli: [...] *KuczbKat* 270; *CzechRozm* 45v; *WisznTr* 24; *Paprup* K4; Acź łámiec krotko żywie/ ále więc przewiedźcie Sámicá: że kilká łat dzieći zgniazd wywiedźcie. *KmitaSpit* A2v.

Zwrot: »na sobie przewieść« [*szyk zmienny*] (9): prze to że to Bog rołkazał/ abyłmy bliznego náłłego miłowali iako łamy łiebie/ á yź tego nieprzewiedziem náłobie/ daymy mu co moze być. *SeklKat* Mv; *MurzNT* 176; *Mącz* 280b; trudno tho człowiekowi przewieść ná łobie/ áby drugiemu w rozumie/ miał puścić przodek. *GórnDworz* M4v, H6, Y4; *SkarŻyw* 136; Trudno to káźdy ma przewieść ná łobie/ Zeby miał łkákác gdy iuź nogá w grobie *WisznTr* 24; *Paprup* K4.

Szereg: »przewieść i przekonać« (1): *Nisi perfecta re, de me non conquiesti*, Pirwył nie odpoczinał áliźeł to przewiodł y przekonał co mnie naleźáło. *Mącz* 341d.

Przen (2) :

Ze zdaniem dopełnieniowym (2): vłtanieli natura w onym porułzeniu gwałtownym iż nie przewiedzie tego o czo łie pokułiła, tedy iuź ółthatecznie vpada *GlabGad* K7v; Ale obyczáie łkázone przewiodły to [*Sed mores depravati effecerunt*]/ że tá wádá [*tj. pochlebstwo*] nigdzie indźiey więcęcy/ iáko przy Dworzach zwierzchnych Pánów płuży *ModrzBaz* 17v.

a. *Zrealizować* (11) : *ForCnR* B3v; przyłzli lepák ku niey [*żonie ciešli*] dwá rycerze ieden zá drugim z dworu krolewłkiego/ áby ią ku łwey woli námowili/ ále cí thego nie przewiedli *HistRzym* 108; Napierwey to pokaźemy/ ze w Nowem tełtámenćie [...] iełł wiele nie iedno omyłek/ ále co gorłzego y fáłżu. To przewiodłszy/ pokaźem y ono/ zkáđ łię te omyłki y fáłże wzięły. *BudNT przedm* bv.

przewieść czym (1): Do tegóž kréfu y ámbicia ludzi wiedzie: bo gdzie przewieść fwego práktikámi niemogá/ tám lie ábo do gwałtu póspolicie vciekáia/ álbo zpostrónnymi nieiákie porozumienié/ y bunt y miéwáia *KochWr* 35.

Zwroty: »przedsięwzięcie swe przewieść« (1): co nic in szego nie iest iedno albo iakie przedsięwzięcie swe przewiesc, albo Remp(ublicam) in voluere maximis difficultatibus *ActReg* 115.

»przewieść swoje, rzecz swoją« [szyk zmienny] (3:1): Widząc Xánt iż dobrze rádził [*Ezop*]/ Bárzo z tego počiefzon był: Y miał iuz dobrá nádzieię/ Iż tak mogł przewieść rzecz fwoię. *BierEz* D4v; *KochWr* 35; Pyfzny iest y hárdy/ fwoie chce zázwdy przewieść/ nikomu nie vftápic áni fię vniżyć chce/ poddáńtvo mu nie fmaúie. *SkarKaz* 489a; *SkarKazSej* 661b.

[»przewieść swoje umysłenie«: dopuścili [*Żydowie*] iego [*Chrystusa*] fłowá wywráć/ áby tak fwoie przewiedli vmyślenie. *GrzegŻarnPos* 1582 767v (*Linde*).]

»upor svoj przewieść« [szyk zmienny] (3): *RejPos* 247; Ewdoxya táiemnie pořadzác y z wřjtkiego złupić kazálá/ y fwoy vpor przewiodlá: iż S. Chryzofom wypędzony był *SkarJedn* 131, 297.

4. *Przeprowadzić czynności prawne i sądowe [w tym: co (17)] (26)* : A tak Prokurator Powodney ftrony po pierwfze to fobie opráwi/ iefli by rzeczy fwego Pána do końcá przewieć niemogł/ áby on przez wtorego/ trzeciego/ czwartego [...] Prokuratorá [...] rzecz fwoię dokończyk [...] mogł. *GroicPorz* v.

a. *Udowodnić sądownie; wygrać sprawę sądową (24)* :

przewieść co [= przewinienie] *na kogo* (2): *BielKron* 197; A to právo niechby vftáwiono/ iż ná kogoby fálfzywe ořzácowánie przewiedżiono [*qui falsae aestimationis convictus esset*]/ áby iy zá krzywoprzyřięzcę miano *ModrzBaz* 122.

przewieść na kogo (3): Cf *przewieść co na kogo*, »právo przewieść«, »przezyski przewieść«.

przewieść na kim (14): *Diar* 96; táki [*winny*] iefli da ná fobie právo przewieć/ tedy ten co ná nim przewiedzye wzyáwřzy pozew od práwá ma iáchác y okázác Stárofcie *UstPraw* H; *RejZwierz* 102. Cf »právo przewieść«, »przezyski przewieść«.

Ze zdaniem dopełnieniowym (2): a ktorim poddanim krolewfkim fchkodabi sye stala wbidle wkoniach y wynfych rzeczach ktokolwiek swe v kogo naydzie, a przewiedzieli [*lege*: przewiedzie-li] ze tho yefth yego abi tho wfchitko bilo wroczo *LibLeg* 10/60; *Diar* 96.

Zwroty: »dowodnie przewieść« (1): który [*naród niemiecki*] zwykł kázdemu wiáre trzymác/ zwláfczác temu/ ná ktorego iefzcze nic złego dowodnie nieprzewiedzono. *BielKron* 197.

»právo, prawem przewieść« [w tym: *na kim* (9), *na kogo* (1)] = *wygrać sprawę sądową; ius perducere* *JanStat* [szyk zmienny] (15:1:1); *MetrKor* 40/811; *ZapWar* 1550 nr 2664; *UstPraw* G2, H; ná ktorich [*Mendenach, tj. mieszkańcach biskupstwa Minden*] byli Rzymfcy kápłani przewiedli právo o kořcielne dochody. *BielKron* 217; *Apponere sibi praevaricationem*, Dopuścić lie pozywác temu/ który da zás ná fobie právo przewieć. *Mqcz* 475d; *RejPos* 33v; *MycPrz* II C4v; *GórnRozm* 13; ten/ który právo przewiedzie/ poiedzie do Stárofty onégo/ gdzie mieřzka ón/ ná ktorým právo przewiedżiono [*sub quo manet victus* *JanStat* 655]. *SarnStat* 544, 543, 771, 798, 830, 831.

»przezyski przewieść« [w tym: na kim (1), [na kogo]] (1): ZapWar 1550 nr 2665; [A gdy przeziłky kthore na mye przevyodl ku thi fummye przilacza thedy vcziny fumma wzithka pyeczłfeth trzidziełczy y pyencz flothich ZapWpolActCon 1547/264].

Przen (1) :

Zwrot: »perlucra [= przezyski] przewieść« (1): Alić pánowie brácia/ trzy dni záprzągáią/ Czopá/ Dzbaná/ á Szpunta/ łzpetnie w zyłku zdáią. A perlucra w kálecie/ iuż dawno przewiedli/ Bo łzkápy y pácholcy/ iuż dwa dni nie iedli. RejZwierz 137v.

b. Wydać wyrok skazujący (o Bogu) [na kogo] (1) : Nie przyczyniłz ku słowom iego [Boga]/ aby nie przewiodł na cię/ a byłbyś poiman. BudBib b3v.

5. O życiu: przeżyć (1) :

Zwroty: [»dni swoje [jak] przewieść«: Wiele známieniće vczonych mężow/ [...] opuściłwzy miáftá/ vdawali fię do folwárkow/ ku ofobne^{mv} życiu/ kędy dni fwoie w wielkiej łpokoyności/ y proznowániu poczciwym/ przewiedli. Cresc 1571 [701-2].]

»żywot przewieść« (1): á gdyż miał [Aleksander] vmrzeć poślá matce liłt tymi słowy pífany. Alexander łyn twoy ktory na mały czas żywot fwoy na fwiecie przewiodł, álem dułżę vmyłlił z przyłżłym životem wiecznie łpóić. BielŻyw 162.

6. Wziąć górę, zdominować, pokonać (2) : Non potuit praevalescere, Nie mógl przepomoc/ przewieść. Mącz 474d; [Bo iedni Władyláwá Węgiérskiego y Czelkiego Krolá chcieli [...]. Drudzy záś Zygmuntá Głogowłkiego Xiążęciá łtronę trzymáli. Ale ci przewiedli ktorzy Alexándrowi W. X. Litewłkiemu życzyli BielKron 1597 493].

Przen [na czym] (1) : Abowiem chocia niepowłcięgliwi grzełżá waháiąc łie [...]: Ale mniámie tho [o dobru i złu] iákies w nich ielt wátle/ zá ktorym pozwaláią tego chciwości/ áby ná rozumie przewiodłá. GórnDworz Ff5.

7. Osiągnąć zamierzony cel (2) :

przewieść czym (1): [Postawa mówi do Justyna:] Dzięku y słowy á bij zyemi czołem/ Záwždy gorą nigdy nie chodź dołem A zwłáłzczá ty zá takim dołtátkiem/ Móżełz przewieść y obliczym gładkim BielKron F4.

przewieść nad kim (1): Ktory [Bóg] ácz nád Iákubem łwiętyym/ dopułcił okrutnemu Herodowi przewieść [tj. ściąć go]: włzáłkze záś z rák iego Piotrá wyrwał. CzechEp 337.

Synonimy: **1.** przeprowadzić, przeprowadzić, przenięć; **2.** pokonać, przedysputowác, przegadać, przekonać; **3.** dokonać, sprawić, uczynić; **4.** przeprowadzić, przeprowadzić; **5.** przeżyć; **6.** pokonać, przemoc, przewyciężyć, przewyższyć.

Formacje współrdzenne cf 2. WIEŚĆ.

Cf 2. PRZEWIEDZIENIE, PRZEWIEDZIONY